

Taubmann. axiomatica

si probetur semel reprobari non potest 148. 13
quod semel primum anglicis disphiere non debet p. 29. num. 4.

1 Tau
2 Sigm
3 Sverm
4 Tauo
5 Mola
6 Klat
7 Eynb
8 Adoy
9 Wadig
10 Nkn
11 Lel
12 Raf
13 Wagn
14 Eray
15 Baz
16 Ann
17 Raf
18 Wea
19 An
20 Jac
21 Ne
22 Bi
23 Lu
24 Ha
25 Lau
26 Lu
27 Mo
28 Nea
29 Ba
30 Th
31 Ba
32 Duid
33 Dore

L. 9
M. 6 10

50
1763.
C. B. D.

TRIGA SEMI-
DECADUM MISCELLANEA-
RUM EX JURE PRIVATO, FEUDALI,
ATQUE PUBLICO DESUM-
PTARUM

Amplissima atq; Nobilissima Juridica Facultat. Consensu

PRÆSIDE

GOTTFRIDO SCHNEIDERO

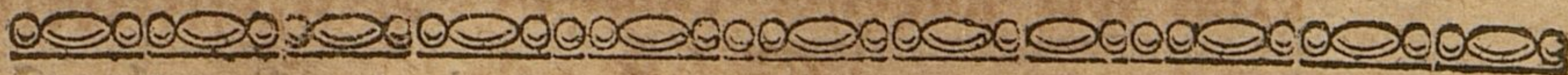
U. J. D. Curiaeq; Provincialis Advocato
Ordinario

Proposita Publicè

à

PTOLOMÆO Langhorst
Oldenburgensi.

In Auditorio 7ctorum d. Decembr: hor: antem:

WITTEBERGÆ

Typis MICHAELIS Wende/
Anno M DC L.

XXV

9 9

*Incluto, Illustrissimo juxta ac Gene-
rosissimo*

COMITI AC DOMINO
DOMINO

ANTHONIO GUNTHERO

Comiti in Oldenburg & Delmenhorst/
Dynastæ in Zehvern & Kniep-
hausen &c.

Domino suo longè clementissimo.

AMORI ATQUE DELICIO CIVIUM,
CONSERVATÆ PATRIÆ SOLATIO UNICO.

*submissâ humiliq; devotissimi pectoris
veneratione*

D. D. C. Q.

*Ptolomeus Langhorst
Oldenburgensis.*

DE
SEMICADES PRIMÆ

1365.

CONCLUSIO 1.

Ad legitimationem per subsequens matrimonium essentialia esse Dotalia Instrumenta, tam credimus, ut confidamus planè.

Uæstio hæc *Bachovij* non obscuræ adeo notæ Jcti ingenuitate imprimis nobilitata est. Is enim *in animæ diversione: ad Treutl. Diss. 2. part. 1. Thes. 6. lit. F.* defendit contrariam, cui postea nuntium misit *in Commentar. ad institut. & quidem ad §. 1. de Nupt.* Quo ipso equidem partes ingenui scriptoris functus est. Sic à futuris se deceptum *Hippocrates* memoriæ prodidit, more sc. ut ait *Celsus de Medicina l. 8. c. 3. magnorum virorum, & fiduciam magnarum rerum habentium. Nam levia ingenia quia nihil habent, nihil sibi detrahunt. Magno ingenio, multaq; nihilominus habituro convenit etiam simplex veri erroris confessio, præcipueq; in eo ministerio quod utilitatis causa posteris traditur, ne decipiant eadem ratio qua quis antè deceptus est.* Rationes quibus commotus fuit potissimæ inveniuntur. 1. Quod hæc instrumenta Dotalia Germanicè *Heyrathsbrieffe Schultz. ad §. 1. de Nupt.* quæ & aliàs Nuptialia vocantur, ut in *§. 2. 1. de heredit. qua ab intest. defer. & Nov. 74. in pr. & ab Augustino lib. 14. de civit. Dei c. 18.* Nuptiales tabulæ dicuntur, non dotis constitutionem contineant, sed nuptiarum potius dispositionem. Indè vult existere, de tali dispositione aliàs haudquaquam constare posse, nisi per talia instrumenta. In hisce enim declaratur animus contrahentis nuptias, scilicet se velle verum conjugium inire, concubinam non ut talem amplius, verùm ut uxorem diligere, filiosq; antè natos per hoc contractum matrimonium legitimos efficere quam vim huic commodant jura *c. tanta x. qui filij sunt legit.* Quod autem non aliter nisi per dotalia instrumenta efficitur, quæ considerata hac solennitate vice formalis cujusdam constituentis funguntur. *Wurmser. in nucl. Jur. Controv. Instit. Imper. Diss. 2. contr. 2.* Quare & videm⁹ à Doctoribus semper ejusmodi instrumenta Dotalia inter requisita legitimationis poni. *Bernb.*

A 2

Greg.

Greg. l. 2. conclus. 141. n. 18. Alex. Trentacinq. variar. resol. lib. 1. titul. de legitimat. res. 1. n. 3. Arism. Tapat. Compend. Decision. Tit. 450. c. 3. Conrad Rittersbus. ad Nov. part. 4. c. 12. n. 8. Orvald. Hillig: D. E. l. 2. c. 21. l. f. Quæ penes Ebræos usque adeò necessaria fuerunt, ut mulier nupta ijs non intervenientibus concubinæ vel pellicis, non verò uxoris loco habita fuerit. arg. Tob. 7. v. 16. Cypra de Sponsal. c. 11. §. 3. 2. Probant assertionem aperti juris textus. Scilicet d. §. sui autem 2. de Hered. qua ab intest. defer. Nov. 12. c. ult. Nov. 18. in pr. Nov. 89. c. 8. Nov. 117. c. 4. & c. 6. l. 11. & 10. C. de Natur. liber. §. fin. l. de Nupt. in quibus partim duo Ablativi inveniuntur, qui ejus sunt indolis uti conditionem inducant arg. 109. D. de Condit. ac Demonstr: Sed conditio obtinet vim formæ, quæ, ne actus corruat strictè servari debet l. 9 §. 3. D. ad Exhib. Herman. Gøehausen part. 1. P. A. q. 5. Quem eundem nescio quis genius malè invocatus in eam sententiam introduxit, ut nullam dissonantiam hic inter jus civile atq; canonicum agnosceret. Namq; ait, quod in famosissimo c. tanta & c. Qui fil. sunt legitim. nulla dotalium instrumentorum mentio invenitur, id utiq; nobis fumum vendere non debet: quia tùm vulgatum istud brocardicum, in dubio canones non dedignantur leges civiles sequi; tùm verò Gregorij 9 in c. 57. X. de Election. effatum (scilicet non præsumendum, Pontificem jura tuentem tacito nutu vel uno verbo subvertere voluisse, quod alias excogitatum multisque vigilijs inventum est) ad contrarium nos flectere queunt. Sed nimis hic extra rem est. Quoad primum enim dicimus nullum hic adesse dubium, cum in certis locus conjecturis hand detur. Jam verò quid certius quæso, quam Pontificem in d. c. Tanta noluisse desiderare Dotalia Instrumenta? Hæc enim si desiderasset, expressis equidem indicasset verbis, sicq; se adeò ad jus Civile conformasset. De cœtero in d. c. 57. alius longè casus deceditur: Scilicet generalis concilij ordinatio tantummodo respicit ea, quæ sunt de forma non verò contemptum ac talia. Neq; verò credi oportet Pontificem uno tantùm verbo voluisse tollere, quæ tractatu habito in concilio inveniuntur constituta. Jam si hæc conferantur ad propositam materiam sicut abs se sunt aliena à scopo Gøehausij, ita eum promovere haud quaquam valent.

CON.

CONCLUSIO II.

Venatio ut adimeretur subditis causæ non unæ,
eæq; capitales effecerunt.

Venationum varia genera exstruunt.

Doctores, scilicet venationem oppressivam, Adulatoriam, Arenariam & Saltuosam. Priorem assimilant tyrannidi putantes quod pro sententia faciat illud *Gen. 10. v. 9.* Alteram ad Histrones, Parasitos, ac Caprimulgos referunt. Tertiam pugnaturis in ludis Circensibus propriam statunt. Saltuosam deniq; habent, quæ in saltu atque vel canibus vel sine his ut puta fossis decipulis laquearibus vulgò. *Der Hagen verbinden* perficitur. *Frideric. Pruckmann. de Venat. cap. 3.* Quæ & propriè venatio dicitur. *Hieronymus Schurff. eent. 3. consil. 1. n. 5.* Qualem Principibus Viris dignam Politici statuunt, ut *Scip. Am. in dissertat. ad Tacit. lib. 2. discurs. 1. Matth. Bernegger. in Quæstion. Miscellan. ex Taciti Agricol. & German. Quæst. 79. & Quæst. 172.* qui postremus venationem pro quodam quasi militiæ progymnasmate habet. Ex quo illam *Jacob. 1. Magnæ Britann. Rex in Institut. Regia ad Henrie. Primogen. Filium pag. 154.* Regijs exercitijs accenset. Et *Adam. Contren. in Method. Doctrin. Civil. c. 11. inter exercitia,* quæ inter adolefcebat Abissinus Rex non sanè obiter refert. Fuerunt hoc exercitio veteres Germani imprimis clari, prout ex *Cæsare de Bello Gallico c. 21. l. 4. C. cornelio Tacit. de Morib. German. c. 15. n. 1.* constat. In universum autem antiqui Reges atq; Domini quorum longam seriem contexerunt *Matth. Berneg. d. q. 79. Timquell. in Tract. d. Nobilit. c. 37. n. 14.* Extollit hujus Exercitij nobilitatem præ cæteris *Celeberr. Dn. August. Buchner. in Panegyri. Sereniss. ac Potentiss. Electoral Saxon. jussu Academ. anno 1648. dicato dum scribit: Est quidem, SERENISSIME ELECTOR,* ubi cum influentibus negotiis, fecisti paria, proprium tibi & acceptissimum omnium remissionis genus, ire in saltus, latq; sylvarum indagine claudere, atq; aut premere equo cervum aripedem, aut apro fulmineo congregi & occupare irruentem ferro, cum nobilissimis bestiis nunc agilitate virium, nunc fortitudine haud contendenti aliter, atq; si otij tui oblectatio sine sudore constare haud posset: aut recreationis haberet instar laboris cum labore mutuatio, decantatissima heroum veteris disciplina ut reddas fidem, qui delicatam omnem cessationem, ubi locus severiori

riori virtuti haud esset, non remissionem ac otium, sed effeminatam mol-
 litiem, turpemque desidiam accipiebant. Et nisi tanta fuisset hujus excel-
 lentia, Principes sane sibi solis illam tanta cum severitate haud-
 quaquam vindicassent. Neque verò immeritò. Quippe 1. Distincta
 debent esse officia subditorum. Si igitur his & talibus æquè liceret
 vacare ab agricultura ac cœteris abstraherentur. 2. Curæ esse oportet,
 ne animantium pereant species, quæ ad annonam pariter ac vi-
 ctum faciunt. 3. Equum est, uti Principes pro laboribus hac recrea-
 tione Regia fruantur. Quæ atq; similia habent *Dn. Georg. Frantz. in*
Exercitat. 4. Quest. 2. n. 7. Sebastian. Medic. de Venation. Quest. 5.
n. 2. Ac hæc quidem fuerunt potissimæ causæ, quæ moverunt Prin-
 cipes venationem in se solos ut transferrent. Quod qui ex præscri-
 ptione factum autumat, egregiè fallitur: tum quoniam venatio
 inhabile præscriptionis objectum est, siquidem ex jure gentium
 descendit; tum verò maximè, quoniam subditi nō fuerunt patien-
 tes aut negligentes, licet sus suum contra superiorem defendere
 non valuerint. Parilis error illos capit, qui occupatione in Princi-
 pes translata statuunt, quæ non potest non rem vacuam præsup-
 ponere. Licuit autem, prout notum est, Naturali jure cuilibet ve-
 nari, ut proinde res vacua dici non possit. Sed inquires fortassè,
 quomodò itaq; Venationes ad Principes pervenerunt? Ratione
 nimirum Territorialis superioritatis publicæq; utilitatis harum u-
 sus primùm non nihil à Friderico I. coarctatus est 2. *F. 27. §. si quis*
rusticus 5. metu videlicet summi periculi Reipublicæ imminentis,
si multitudini, in primis agresti, arma permitterentur. Quod equi-
 dem rationi naturali juxta atq; civili adversatur. vide hic plenius
Dn. Johann. Otton. Tabor. in absolutissimo tractatu de Aprobis. cap. 4.
n. 9. Donec tandem per consuetudinem longissimam subditis pe-
 nitus ademptus est. Malumus enim hoc consuetudinis potius, quàm
 alio quodam verbo uti. *Valentin Guiliel. Förster. de Domin. c. 9. n. 46.*
& seq. Sigismund. Sincfelthausß Diss. Feudal. 3. controv. 10. l. b. & D. F. 4.
controv. 18. Georg. Mor. de Nigrom. de Jur. Venandi part. 1. cap. 7. n. 39.

CONCL.

CONCLUSIO III.

Exheredationem etiam ob alias causas in Novella 115. cap. 3. non expressas fieri posse, firmiter nobis persuasum habemus.

Non nos multorum Doctorum auctoritate in sententiâ hac astruenda tuebimur. Sufficiant tres isti hac tempestate celeberrimi Viri Reinhard. Bachov. ad Treutl. vol. 1. Disp. 13. th. 8. l. 1. Herman. Gôehausen Part. 2. Peric. Acad. quæst. 31. Henric. Bessel. Dissert. Decisio. ad Jus Pandect. 10. th. 13. quos hic Auctores habemus. Causæ in d. Novell. ob quos Parentes liberos exheredare possunt, inveniuntur decem ac quatuor, quas in hæc disticha detrusas legimus:

*Bis septem ex causis exheres filius esto:
Si patrem feriat, vel maledicat ei,
Carcere detrusum si negligat, aut furiosum
Criminis accuset, vel struat insidias.
Si dederit damnum grave, si nec ab hoste redemit,
Testarivè vetet, se societivè malis.
Si mimos sequitur, virietq; cubile parentum,
Non orthodoxus, Filia si meretrix.*

Quibus tamen nō usq; adeò mordicus inhaerendū est, ut pares majoresq; exheredationis censu velimus exigere arg. l. non possunt 12. D. de Legib. l. minime 35. D. de Reliq. & sum. fun. l. in suis 11. in f. D. de lib. & postum: si quidem similitum eadem censetur dispositio, ubi eadem juris ratio l. illud 32. in f. pr. 3. D. ad L. Aquil. l. fin. C. ad L. Falcid. Et si in majoribus pœna non obtineret, quæ aliàs in minoribus, quid quæso absurdius? d. l. 32. ibi: præsertim cum interdum levior. D. ad leg. Aquil. Pœnaliū porrò ea natura est, uti ad similia fieri queat extensio l. famosi 7. §. pen. ibi: ad exemplum D. ad I. eg. Jul. Maj. c. un. §. 2. vers. sed quia natura. Quæ fuit prima caus. feudiamittendi. 2. F. 24. Jam si dictiones taxativas spectamus, eæ vix similes casus excludunt l. 1. §. 1. ff. Si men. fals. mod. dixer. l. ob as alienum 12. ubi Gl. C. de pred. & al. reb. min. cum similibus. Immo Imperator in d. Nov. 115. c. 3. in pr. vers. sed quia excludit solū causas leves, ibi: nec dignæ atq; ex lege veteri addere vetat, ibi: ex alia lege aliqua futura, tunc enim

enim lege non existente causæ apponerentur *Arg. l. pen. ff. de his qui sui vel al. jur.* Sicut nec quoad majores causas correctoria *d. c. 3. ibi: aliqua vero cum essent dignæ permiffa*, sed quoad causas minores, *d. c. 3.* quarum aliqua nec dignæ; unde hic quoad illas causas majores licita est extensio. Et si rem, prout est, exputare animo instituimus, non opus extensione hic est, cum illæ causæ vi & potentia verborum contineantur. Prout ita non minus eruditè quàm graviter sentit *Henric. Bessel. d. jam l.* Quid quod si aliter statueremus, illud in congruens indè surgeret, quod parentes impio indignoq; filio bona sua hoc casu relinquere cogerentur. Non attingemus illud, quod *Göehausen* urget; Scilicet nonnunquam legi aliquid deesse, tum ob rei naturam, tum ob Legislatorem. Ob illam, quia rerum agendarum materia singularis, singularia autem aliquo modo sunt infinita. Ob hunc, quoniam semper fermè aliquid omittit. Contrà sententiarum rationes consultò jam prætervehimur, ne discursui occasionem amputemus.

CONCLUSIO IV.

Absit omen, ut tam iniqui in Filios studijs in Academijs attendentes esse velimus judices, uti sumtus submissos collationi subjacere statuamus.

Antè omnia nosmet de suspitione ut purgemus, necesse est. Scilicet non idè inducimur ad controversiæ hujus assertionem, quasi & hic nostra ageretur res, sed quod ob legum verum & genuinum intellectum, rationumq; sinceritatem juxtà atq; Doctorum tradita aliter statuere haudquaquam liceat. Textus in hanc rem clari sunt: Nimirum *l. qua pater 50. ff. Famil. Erisc. ibi nisi credendi animo pater misisse fuerit comprobatus*, ex quibus verbis elicitur, non nudam Patris consignationem, sed exactam atq; evidentè probationè requiri. *arg. l. si defunctus 10. C. Arbitr. Tulet ibi: debitū autè aliis indicis comprobari oportet.* Item *l. Nefennius 34. ff. de Negot. Gest in qua dicitur, quod mater alimenta pietate cogente, præstare præsumatur.* Quæ aliter reperi non possunt, nisi protestata sit mater. Hinc sequitur, collationem non ita nudè ex consignatione colligendam. Sicut &

l. alimenta

l. alimenta ii. C. de Negot. Gest. ubi alimenta etiam ex materna pietate
 prasumuntur erogata. Repetendi verò animus ostendi debet,
 vel per potestationem d.l. Nescennius 34. ibi: quid enim si etiam prote-
 stata est vel aliis modis d. l. 1. §. sed an id ff. de Collation. ubi id quod di-
 gnitatis nomine à Patre datum est, filium habere premium dicitur ab o-
 ner a dignitatis l. 20. §. 6. ff. Fam. Ericisc. l. 3. §. 1 ff. de Muner. & Honor. l. 5.
 C. ad Scitum Macedonian. Hisce accedunt rationes sequentes. Quo-
 niam in causa studiorum cessat Scitum Macedonianum l. 5. C. ad
 Macedonian. Ex quo quidem apparet, quod Pater teneatur suppe-
 ditare sumtus. Si enim tenetur sumtus ab alijs subministratos
 solvere, multò magis tenebitur ab initio eos suppeditare. Item,
 quoniam alimenta liberis præstita in collationem non veniunt,
 nec ullibi in jure hoc cautum. Ex quo consequitur, quod nec
 sumtus. Quippè & hi alimenta sunt, licet non corporis, at animi
 tamen l. 2. C. de Alim. Pupil. Prastand. l. 3. §. 5. ff. Ubi Pupil. Educar.
 immò plerumq; cum alimentis corporis junguntur. l. 1. C. de
 Infant. Expos. l. 15. C. de Negot. Gest. l. 9. §. 5. ff. de Carbonian. Edict. Plura
 in hanc rem v. penes Sigismund. Sincelthaus. Observat. II. à num. 6.
 usq; ad II. Treutl. vol. 2. Diss. 17. Th. 5. lit. b. & vol. 1. Diss. 19. th. 13. lit. b. ibi-
 que Bachov. Wesenbec. de Collat. Dot. n. 3. Hilliger. D. E. lib. 19. c. 64. lit.
 xx. Dn. Johan. Limna. lib. 8. c. 7. n. 5. & seqq. Sed age divertamus
 jam in contraria. ~~Opponunt inter alia l. illud 20. C. de Collation.~~
 Cujus tenor hic est. Lucrum ex militia acquisitum debet con-
 ferri. E. & tales sumtus debent conferri. Equiparantur enim
 studia militiaque. E. Sed responderimus cum Bachovio d. l. Mili-
 tiam ibi significare officium aliquod atque dignitatem ordinarios
 ac certos redditus habentem, ex qua quæsitum lucrum nec castren-
 sis, neo quasi Castrensis peculij loco esse potest. Solent prætereà
 huc trahere paritatem dotis ac studiorum. Siquidem studia cum
 dote comparantur. Quæ sicut confertur, ita & ad instar illius, hi
 sumtus. Sed committunt hoc ipso fallaciam à dicto secundum
 quid ad dictum simpliciter. Verum quidem, quod convenient,
 sed non nisi in subnexis. 1. Pater tenetur dotare filiam, non a-
 liter atque ipsi incumbit quoq; alimenta suppeditare filio. 2. Rei-
 publicæ interest, dotatas esse foeminas ad procreandam sobolem,
 B replen-

Opp.

Rf.

repletiuaque liberis civitatem: Pariter Reipublicæ interest, impendia dari ad studia, cum impendijs instructi habiles reddantur ad inserviendum publico, quo robur esse alijs possint nitentibus ad majora, ac studijs invigilantibus, quorum scientia totus illuminatur orbis. Sed hæc duo etiam discident. 1. Impendia studiorum veniunt nomine alimentorum *dd. ll.* Dos vero nullatenus. 2. Dos ut conferatur, volunt leges exsertæ, impendia nequaquam. Quod autem in lege non habetur, in practica non cavetur. 3. Dotem hominum avaritia, qui carnem nolunt sine condimento expeti: Impendia verò ad studia necessitas requirit. 4. Matrimonium sine dote constare potest. *l. fin. pr. c. de Donat. ante nupt. l. f. C. De Repud. &* quod consecrarium, liberis civitas repleri potest; ac sine impendijs quis studiosus esse non potest. Non enim ut chameleon, ita studiosus, vento vivit, *v. hic. Limna. d. l.* Qui sub nomine impendiorum tantum sumtus pro filio in gradum Doctrinæ, Licentiæ atque Magisterij ministratos haudquaquam comprehendit contendit. Sententiam hanc & suo quoq; confirmat puncto *Dn. Benedict. Carpz. in Jurisprud. Forens. Roman. Saxon. part. 2 c. 10. def. 28.* verba sentent. Dargegen ist Euch das jenige/was ihr über nottürfftige Unterhaltung zu Erlegung des Gradus Magisterij, vnd ihrer Außstattung auf sie erweißlich gewendet/von ihnen hinwiederumb zu fodern vbenommen.

CONCL. V.

Αυτοχρησία Jure civili non nisi certis casibus licitam fuisse, tam textus, quam ratio evincit.

In tres utique factiones circa hanc questionem Doctores scinduntur. Sunt enim nonnulli, ut *Erasm. Unger. Exercitat. Justinian. 1. Quest. 13. Aegid. Hortens. ad S. Juris præcepta 3. J de Iustit. & Jur.* qui eam permissam Jure Civili fuisse tradunt. *Godofred. Fribig. in Colleg. Legal. Public. Disput. 1. Quest. 2. Semidec.* eam simpliciter prohibitam hoc Jure statuit. Reliqui, ut *Sigismund. Finckelshaus observat. 43. ab initio usq; ad num. 14. Herman. Göehausen part. 1. Periculator*.

ricular. Academicor. Quæst. 23. Benedictus Carpz. Prax. Criminal. part.
 I. Quæst. 2. n. 24. & seqq. medio eunt, cumque toto hoc negotio
 certis sub quibusdam circumstantijs, quas tædium vitæ, ac si quid
 simile suggerit, transigunt. Sanè licuerit hic, ni fallor, cum Æ-
 milio Scauro interrogare: *Utri creditis?* Usq; adeo unusquisq;
 suam tantum, quantum potest, ornat. Quamvis postrema cæteris
 emendatior videatur, utpote quam ipsa Jætorum conditio com-
 mendat. Notum nnicuique adeo, qui vel saltem trivialem in
 Jure Civili cognitionem adeptus est, quod Jæti Stoicorum scholis
 innutriti, multa ex illorum præceptis hauserint. Ut ita mirum
 videri haud debeat, si exindè *αὐτοχρησία* tolerandam didicerint,
 Inquam rem *Matthi. Bernegger. in Quæstionib. Miscell. ex C. Cornel. Ta-*
cit. German. atque Agricol. q. 25. ita scribit: *Inter alia Stoicorum paradoxa*
& illud non minimum est, quo sapientem sua sponte posse abire è vita,
& quomodo è convivio discedere cum lubet, licet, ita ex hac vita migrandum
esse, cum non sit, cur vivas, disputant. Quò pertinent imprimis dicta
Seneca Ep 70. Si multa occurrunt molesta & tranquillitatem turbantia,
emittit se sapiens, nec hoc tantum in necessitate ultima facit, sed cum pri-
imum illi caperit suspecta esse fortuna. Et lib. 3. de Ira cap. 15. *Quo-*
cunq; respexeris, ibi malorum finis. Vides illum præcipitem locum?
Illic ad libertatem descenditur? Vides illud mare, illud flumen, illum
puteum? libertas illic in imo sedet. Vides illam arborem brevem, re-
torridam, infelicem? pendet inde libertas? Vides jugulum tuum, gut-
tur tuum, cortium? effugia servitutis sunt. Nimis mihi, inquires, o-
perosos exitus monstras, & multum animi ac roboris exigentes. Qua-
ris igitur quod sit ad libertatem iter? Qualibet in corpore tuo vena.
 Ex quibus satis utique constat ac super, partem doctrinæ positam
 fuisse in eo, uti mori potius quavis ratione, quam adversa pati vo-
 luerint. Vestigia hujus Doctrinæ, eaque varia in Jurisprudencia
 apparent. 1. sedet in tædio vitæ l. 3. §. si quis 4. & §. sic autem 6. ff. de
 Bon. eor. l. 6. §. 7. ff. de Injust. rupt. irrit. l. 11. §. 3. ff. de His qui notant. infam.
 Sic enim *Seneca Epist. 58. Non relinquam senectutem, si me totum mihi*
reservavit, totum autem ab illa parte meliore: at si cepit contutere
mentem, si partes ejus convellere, si mihi non vitam reliquerit, sed ani-
mam, profiliam ex edificio putrido ac ruenti &c. 2. In impatientia ad-
 versa

versæ valetudinis *d.l. 3. §. 4. & §. 6. d.l. 6. §. 7. l. 1. §. 23. de Scto Syllian. l. 45. §. ff. de Fur. Fisc. 3. In pudore æris alieni d.l. 45. §. 2. de Jure Fisc. l. 6. §. 7. ff. de Re Militar. 4. in luctu l. si quis 38. §. f. ff. de pæn. 5. vel in alia quadam causa d.l. 3. §. 4. d.l. 38. §. fin. d.l. 6. §. 7. Latius hæc deducunt Sincelthausß atque Göehausen *d.d.l.l.* Hæc ac si quæ hisce similia sufficiunt ad induendam opinionem, Jurisconsultos secundum Stoicorum dogma censuisse, licitam hisce casibus *αὐτοχρησίαν* fuisse. Contra veniunt hic nonnulli, sed successu vix ullo, Dicunt 1. incertum adhuc esse, num omnes juxta JCti *αὐτοχρησίαν* probarint. Verùm exceperimus, satis nobis esse, quod plurimi, 2. Concesso hoc etiam, probandum tamen adhuc erit, omnes JCtos Stoicorum Doctrina imbucos fuisse. Quippe reposituerimus, maximam eorum partem è talium doctrina quid hausisse. Hi igitur qui manum ferulæ inter Stoicorum pluteos subtraxerunt, ejusmodi præcepta in Juris Civilis libros convexerunt. Qualia sunt omnia, quorum *Cujac. lib. 26. Observat. 40.* meminisse. *L. porro 2. §. 40. ff. de O. J.* utique probat, quendam è nominatis Stoicum fuisse. 3. Nullam subesse consequentiam, JCti fuerunt stoici E. approbârunt *αὐτοχρησίαν*. Sunt quædam Stoicorum dogmata, quæ rejecerunt. e.g. Peccata æqualia esse, ac si quæ alia. Responderimus enim, allegatas leges satis declarare, hoc de *αὐτοχρησίαν* dogma JCtos in prædictis casibus fuisse secutos. 3. Nullam esse consequentiam. JCti fuerunt Stoici, approbâruntque *αὐτοχρησίαν* E. Jure civili nostro Romano licita est atq; permissa. Quod citrà injuriam Justiniani Principi Christiani dici nequit, ex cujus voluntate auctoritateq; multis ac plurimis transformatis leges compositæ sunt, Dixerimus enim non tantùm veterum JCtorum sententias de *αὐτοχρησίαν* in dd. casibus confirmasse Justinianum in Pandectis, verum etiam Imperatorum Antonini Diocletiani & Maximiani *l. 2. cui testam. fac. poss. l. 1. C. de Bon. cor. qui mort. sibi conscio.* Constitutiones in Codice id evincunt. Extra hosce autem casus de *αὐτοχρησίαν* Christianè sensisse demonstrant textus, *l. 13. ad leg. Aquil. l. 38. §. ultim. ff. de Pan. l. 23. de Edil. Edict. l. 6. §. 7. de Memiliar.* Secundum quos *αὐτοχρησίαν* vetita invenitur. Sicut non minus hoc ipsum formatur imprimis prohibitione ho-
mi-*

mici diij. Lex enim generaliter vetat homicidium perpetrandum
E. & sui ipsius quoque. Quin imò multò magis: quando-
quidem omnis ordinata charitas incipit à se ipsa. Et majorem
charitatem justitiamque nobis ipsis debemus, quam alijs jure na-
tura; à qua unicuique tributum ut se, vitam, ac corpus suum tuea-
tur. Cic. l. i. de Off. Petr. Theodoric. Colleg. Criminal. Disputat. 7.
thes. 2 l. c.

SEMIDEC. II.

CONCLUSIO I.

Nova Investitura quemadmodum ab Antiqua
Renovanda differt, ita tempus illius petendæ
est arbitrarium, hujus autem annus atque
dies.

Investitura à verbo investire descendit, quod invenitur penes *Plin.*
lib. 35. cap. 7. unde & Investimentum dicitur, quod *Livius lib. 4.* usur-
pavit, ubi ait: *Ne cui album investimentum addere petitionis causa
liceret. Gerard. Joh. Voss. de Vit. Sermon. & Glossem. Latino Barb. l. i. c.*
19. Vestis autem penes Latinos non tantùm significat indumen-
tum, sed quandoque etiam barbam. Sic penes *Virgil. lib. 5. Æneid.*
legitur: *Aurea casaries ollis atq; aurea vestis:*

Hinc *Investis* atque *Imberbis* promiscuè usurpantur. Quæ vox
nonnunquam significat & hos, qui in vesta, hoc est, pudicitia ac
castitate vivunt. Quæ obiter tantum in antecessum lubuit
monere. De cætero, Investitura ab Investire est. Quoniam si-
cut homo dicitur vestitus, quando induitur veste; ita Vasallus
de feudo novo investitus, quasi possessione rei vel jure veste videtur
indutus. Quippe hac veste ditior efficitur, eiq; gaudium atq; uti-
litas attribuitur, 2. F. 23. inf. Unde & Investitio dicitur 1. F. 26. vers
Testes vero 1. F. 28. Sicut econtra verbo Devestire pro eo, quod
Feudo aliquem privare est, Feudista 1. F. 7. utitur. Aqua derivatio-
ne diversum ab it *Gothofred. Anton. D. F. 4. th. 1. lit. e.* utpote qui vo-

eem Investituræ à Germanio Vest, quod firmū significat, derivat. Quasi Investire propriè significaret alicui possessionem concedere, vel stabilire talem ac confirmare, cujus contrarium esset Devestire, cum quo concinunt *Rittersbus lib. 1. c. 8. q. 2. Vultei lib. 1. c. 7. n. 4.* Quam tamen denotationem valere jubemus ex æquo. Sed ut in ordinem redeamus, *Investura*, voce nimirum pro investiendi actu sumta, für die Belehnung oder Lehnpfängnis *c. un. 1. F. 25. c. un. in f. 2. F. 1. est nihil aliud, quam concessio atq; traditio feudi solennis, per quam dominium utile vasallo acquiritur. Herman. Vultei. 1. F. 1. n. 6.* Est; a. vel *Propria* vel *Abusina*. Illa est ipsius rei in Feudum concessæ corporalis traditio, *c. un. pr. Quid sit Invest. 2. F. 2.* Inde etiam possessio dicta *d. c. un.* Hæc est corporei cujusdam signi, nimirum vexilli, hastæ, & similium, verborum promissione addita porrectio *d. c. un. § 2. F. 23 pr. Arum. D. F. 5. th. 6. Schrader. de Feud. part. 5. c. 2. num, 1. Rosenth. Synops. Feudal. cap. 6. concl. 1. § seqq. 2. vel Nova vel Antiqua. Nova est, quæ ratione Feudi Novi petenda venit. Antiqua verò, quæ ratione Feudi Antiqui. Quoad illam, tempus est arbitrium, utpotè de quo in Jure Feudali nihil dispositum invenitur. Quoad hanc est annus atq; dies. Ob. t. t. expressos, *c. un. pr. Quæ fuit prima caus feud. amitt. 2. F. 24. c. un. pr. de capitul. Corrad. 2. F. 40. c. un. pr. vers. præterea si quis. De prohib. Feud. Alienat. per Frider. 2. Feud. 55.* Quod tempus consuetudine sola introductum, sufficiensq; visum, adeoque postea de forma atque solennitate hujus petitionis receptum fuisse apparet. Frustrà igitur hic respiceretur ad Bonorum possessionem, frustrà ad difficillimam istam quæstionem, utrum dies termini computetur in terminum *Sinckelthaus D. F. 7 c. 16. lit. c.* Obve satur autem non parū *c. un. pr. Quo temp. mil. Investitur peter. deb. 1. F. 22.* ubi annus atque mensis præfinitus invenitur. Quod ubique usque adeò priori contrariatur, ut quod maximè. Proteos inconcilianda hac contrerietate diceres Doctores. Usq; adeò in varias sese transfundunt formas, *Hottoman. Cujac. Bor. thold. Gothofred Rittersbus* manum textui ad movent, atque pro mense supponunt diem, satius esse putantes, illud URE SECA adhibere, quam dissidentes hos textus tolerare. Sed hæc quidam vis est Potius enim concordare jura juribus decet, quam correctio.*

ctio.

1377

ationes inducere *arg. c. cum expedit 29. de Election. in 6to.* Refragatur præterea concors Codicum lectio, quam communis Dd. consensus confirmavit. Siquidem violentum remedium hoc est, & non nisi morbi desperatissimi, cui si adhibeatur indistinctè, haud raro pro vero falsum, pro vita utriusque habebimus necem. *Dn. Job. Limna. tom. 2. l. 4. De Jure Publ. cap. 7. n. 7.* Alij quorum Catalogum exhibet *Schulz Synops. Feud. c. 9. n. 63.* pro consonantia textuum dicunt, Annum atque mensem militibus in expeditione degentibus competere, quibus singularis indulgentiæ gratia annus atque mensis integer destinatus. Succurrere rubri, cum *d. c. statuunt, Quo tempore miles &c.* quæ non simpliciter Vasalli, sed cum restrictione quadam militis mentionem facit. Sed frustra sunt. Militis enim vocabulum in Jure Feudali nihil aliud significat, quam Vasallum, magisq; Domino, quam Pagano opponitur ut *2. F. 16. §. 2. 1. F. 22. inf. c. cum similib. Hattrysser. Analys. Jur. Feud. c. 9. l. c. Johan. Schoner D. F. 1. Thes 127. lit. b.* Qui nunc Vasallus, nunc Client, nunc Fidelis nominari solet. Id quod præter in finita loca & nostri *c. §. si quis & sequens* comprobant. Dicimus igitur, scilicet diem hic non naturaliter, sed civiliter esse intelligendum, ita ut contineat sex septimanas cum 3. diebus, prout ex serrè id probat *Lehr. cap. 25. ibid. Wenn ihn aber der Herr im Jahr und Tag &c. & ibid. binnen sechs Wochen und einem Jahr Weichbild art. 21. in pr. & art. 4 junct. al. ibid. Lehr. cap. 4. ibid.* Diese Herrschafft soll man verkündigen und außbieten sechs Wochen ein Jahr und 3. Tag. quod eo minus dubij habet, quo magis compertum jam est, sicut reliqua jura feudalia, ita & hoc capitulum è Saxonum consuetudinibus esse depromptum, in quibus annus atque dies Vasallo ad pretendam Investituræ renovationem præfinitus est. *Lehr. Cap. 22. in pr. Annus & dies jure Saxonico Moderno parili modo Renovationi præfinitur. Const. Elector. Aug p. 2. Const. 45. §. Soviel aber die Folge des Gedings Berl. p. 2. concl 53. n. 29. cum allegat.* Cum hoc tamen temperamento, ut si ex justa id causa Vasallus facere præpeditus fuerit, puta ob bellum, pestem vel Domini absentiam &c. quod tunc hoc ipso non statim perdat feudum, vel jus Simultaneæ Investituræ. *Dn. Benedict. Carpz p. 2. const. 45. Def. 18.*
Cum

Cum quo concinit ex parte Carol. 5. constitutio. Das Röm. Königl. May. Regiment betreffend facta Wormatia Anno 1528. §. vnd behalten vns zuvor ibi. Daß in einem Jahr einem jeden seine Regalien zu empfangen gebühret. Qui tamen terminus Investituræ ad instantiam petentis extendi potest. Tenorum hujusindulti exhibet. Dn. Job. Limna in Addit. ad lib. 4. cap. 7. post. num. 19.

CONCL. II.

Feuda etsi observitia regulariter dentur, ea tamen Vasallus contra Patrem regulariter præstare haudquaquam tenetur.

Feudum, quod antiquis Gallis Fe secundum Henric. Spelman. in Archaeolog. sub lit. F, dicebatur, ejus naturæ est, ut regulariter ob servitia concedatur. Hinc Feuda Franca ita dicta, quod libera ab omnibus servitijs sint, Impropria vocantur: cum Feudi natura ea sit propria, uti Vasallus Domino fideliter serviat. 2. F. 104. Ipsa autem servitia comprimis variabant, dum alia Militaria alia Pagamica cap. 1. 2. F. 26. cap. un. §. ad hoc 1. vers. tu tamen scias 2. F. 28. alia Salutaria Utiliaq; Domino, alia verò Ludicra, indeque vix quavis ratione proficua erant. Quæ solam si recognitionem demas, vix speciem servitorum tuebantur. Ejus farinae sunt sequentia: Cantare certo die cantilenam, currere Quintanam, portare ramum viridem atq; florigerum, cantilenam dicere coram Domina, offerre alaudam boum curru vectam vinetamq; Chopin. de Legib. Andegav. lib. 1. c. 31. n. 8. Borell. consil. 1. n. 147. imponere ramis silentium, ac si qua talia. E quibus illud imprimis ridiculum, cujus Candem in Icenis meminit. Nimirum Balduinus à quodam Angliæ Rege terram per Seriantiam tenuit cum hoc onere feudali, uti quotannis in die Natali Domini Regis coram eo faceret unum saltum, unum suffletum, & unum bumbulum: hoc est, saltaret, buccas cum sonitu inflaret, atq; ventris denique crepitum ederet. Quæ in transitu tantum attingere lubuit. Si quæ igitur servitia militaria ob feudum præstanda erant, illa seriò ac sine discrimine aut ullo respectu præstabantur. Indè venit, quod in t. t. c. un. 2. f. 7. ut & 2. F. 28. in f. legamus

mus

mus contra omnes ut hinc nullo negotio fieri extensio quoad Patrem queat. Quæ tamen sententia ut periculosa, amplectenda non est. Obversatur enim omnibus juribus. Et quidem *Divino ob Exod. c. 20. v. 21. Deuter. c. 5. v. 21. Naturali l. 2. D. de Justit. & Jur. ubi dicitur quod naturali jure jubeamur parentes honorare.* At hæc jura immutabilia censentur *S. sed naturalia 13. l. de J. Nat. Gent. & Civil. M. D. O. Jer. Reusn. Disput. Feudal. 7. tb. 93. Civili, ob l. 35. ff. de Relig. & Sumt. Funer. l. postliminio 29. S. filius ff. de Captiv. & Postlimn. Revers.* Et facta quæ lædunt pietatem ac contra bonos mores sunt, nec facere nos posse credendum est, *Papin. in l. 15. ff. de Condit ac Demonstrat.* Si igitur dispicere satis valemus, pro decisione hujus quæstionis dicendū videtur, non nisi certis in casibus ac præsuppositis filium ratione feudi jurisjurandi religione constringi contra Patrem ut serviat. 1. Si Pater Patriam Vasalli impugnet *arg. l. minime 35. D. de Relig. ac Sumt. Fun.* 2. Si contra Christianam Religionem vibrare arma nitatur. 3. Si Pater Domino bellum injustè inferat, atq; ita eum lædat, quem beneficio afficere debet. *arg. 2. F. 28. in f. pr. Sincelthaus Diss. Feud. 9. Controv. 8. Arum. Diss. Feud. 5. tb. 29.* Quibus tamen in casibus suadent filio, ut mitius paulò cum Patre agat, ne ipsam naturam exuisse videatur. Multum adversarij præsidij sibi repositum putant *in c. un. 2. F. 7. Ero fidelis tibi Cajo Domino meo contra omnem hominem excepto Imperatore vel Rege.* Ubi vocem *omnis* imprimis arripiunt, cujus vis atq; proprietates ea est, ut firmet regulam in casibus non exceptis. Sed rectè equidem eos excipit *Johann. Norderman. de Jure Principat. tb. 63. lit. b. Ubi ita scribit. Juramentum fidelitatis non est absolute accipiendum, verum hypotheticè. Quippè tenetur Domino assistere contra omnes ex jurisjurandi religiosa obligatione, si scilicet requisita conditio adsit, hoc est, necessariò quidem præstanda sunt servitia, sed honesta ac possibilia.* Sic quoque necessariò obediendum est magistratui, sed interminis sui officij, si scilicet nihil præcipiat contra DEUM. Huic enim magis obediendum *Act. 4. 19.* Cui addiderim dictionem (contra omnes) non esse *κατὰ παντός*, cum exceptionibus obnoxia sit. Si enim absolute esset necessitatis, infinitæq; universalitatis, tum etiam nec Imperator exciperetur, nec quoq; Dominus territorij, cui Vasallus

C
subjectus

subjectus est. Consulantur hic ulterius allegati Auctores, quibus jungi potest *Niell. D. F. 7. rb. 3. lit. d. Gotthofred. Anton. D. F. 7. tbes. 5. lit. f.*

CONCLUSIO III.

Usque adeò conditio Clerici personam ejus afficit, ut à Feudi successione excludatur, etiam si per substitutum velit servire.

Ita equidem comparatum cum Clerico est, ut incapacitas ejus etiam personam substituti afficiat. In quam rem tot ac varij extant textus, ut 2. F. 30. *ibi: etiamsi habitum Religionis deponat*, Ubi notandum, quod Feudista universali negativa, quæ impossibilitatem denotat, fuerit usus. Item 2. F. 26. §. *qui clericus: ubi hoc ipso quis, dum clericus efficitur, feudo cadere dicitur*. Jam verò si hoc ipso quis incapax efficitur, quomodo quæso per substitutum habilis fieri potest? Non entis siquidem nullæ sunt qualitates. Hinc exsurgit ista maxima: cujus in principali nulla est existentia, ejus in accessorio effectus nullus poterit esse. *l. si servum 4. §. 2. ff. de Action. Emt.* sicut & 2. F. 36. ubi Clerici cum Fœminis quoad hoc tertium comparantur. Jam autem satis constat ac super, fœminas in feudis non succedere. Quapropter idem de Clericis ferendum erit judicium. Porro 2. F. 36. *ubi assimilatur Clericus personis imperfectis, qui per substitutum servire nequeunt*. Textus denique ex Jure Canonico *c. Henricus Presbyter, 2. in med. X. de Cleric. pugnans in duello*, cõfer hic ea quæ habet *Dn. Johann. Otto Tabor. in prælaudato commentar. de Aphoplism. cap. 4. §. 12.* Hisce adde rationem ex natura feudalium servitiorum petitam, quæ ejus sunt indolis, ut certæ cujusdam personæ industriam respiciant. Antè omnia autem defectum alicujus textus in Jure Feudali, qui id expressè tradat, cogita. Quod si verò Feudistæ tale quid addere voluissent, sine dubio expressis id verbis declarassent. *arg. l. un. §. ubi autem in f. 11. C. de Caduc. tollend.* Neque etiam commodè id potuerunt facere, cum mutata personæ conditione, quæ locum facit beneficio, deficiat & ipsum beneficium *l. in omnibus. 68 ff. de R. 7.* Atq; hæc quidem sententia de Jure communi Feudali procedere videtur. A quo diversum abit Jus Saxonicum. Invenimus

venimus enim *in part. 3. Constitut. Elector. 28. pr. constitutum.*
 Daß die Geistliche Personen auß der Lehngüter succession nicht kön-
 nen noch sollen außgeschlossen werden/ sintemal sie ihre Lehn durch an-
 dere Substituirte gegen den Lehnherrn verdienen können/ dessen seynd
 unsere Verordnete einig. Nisi Investiturarum literæ personalia Va-
 falli servitia requirant. Tunc enim tales per Substitutum haudqua-
 quam servire possunt *Dn. Benedict. Carpz. ad hanc constitut. Def. 4.*
 Sed age videamus nunc Adversariorum, quos inter *Cubach.*
cent. 2. Decur. 7. q. 10. agmen ducit, rationes, quibus nostram the-
 sin eunt, ut lenocinantur sibi, interversum. Trahunt huc autem
 cum primis textus *2.F. 26. §. qui clericus 2.F. 21. § 109.* in quibus ita
 differitur: *Miles Christi desinit esse miles seculi. Quod si verò Cleri-*
cus per substitutum servit, non utique servit seculo, sed manet miles Chri-
sti. Quocirca si officium gerit, habebit etiam beneficium. Sed repo-
 suerimus. Substitutus omnem suam qualitatem à Principali habe-
 re debet. At hic cum sit inhabilis in totum, ipsius utique vitium
 excludit omnem substituendi potestatem. Videatur textus *2.F. 20.*
vers. ex hoc. Textus præterea *2.F. 21.* pro nobis equidem facit, ut-
 pote in quo dicitur. Beneficium non debet pertinere ad eum, qui
 non & gerit officium. Sanè hæc ratio generalis est, etiam Substi-
 tutum ipsum excludens. Siquidem Jure Feudali officium seu ser-
 vitium is præstare haud intelligitur, qui ipse per se inhabilis, per a-
 lium servire satagit. Documentum hujus habemus in fœmina
2.F. 11. v. ad filias. 2.F. 29 ibi: sic dicimus in fœmina 2.F. 50. item in mu-
to ac surdo 1.F. 6. §. f. § 2.F. 36. Ad quorum instar pariter de Cleri-
 co judicari debet. De cœtero quod attinet *c. 2. f. 40. §. Item si Cleri-*
cus tantum abest, ut illud contraveniat sententiæ nostræ, ut potius
de alio longè Feudò, scilicet Novo loquatur. Id quod testantur
 verba ipsa: *à Rege datum.* Est & insuper conceptum de clerico non
 suo, verum Ecclesiæ nomine Feudum tenente, ut cujus sum-
 mus hic favor militat. Quà de causa dicendum, Clericum per in-
 directum, scilicet quatenus Ecclesiæ præest, Feudum tenere, sicq;
 etiam substitutum dare. Quæ ut potiora excutere voluimus,
 cum cœteris paria faciunt *Sinckelthaus D. F. 6. tb. 16. Berl. part. 3.*
concl. 23. § 39. n. 5. Mynsing. cent. 5. observat. 48. Arum. D. F. 3.

1582
tb. 42 Hartm. Pistor. lib. 2. quest. 83. n. 3. & seqq. Rosenth. in Syn. Feud.
cap. 7. conclus. 29. n. 2. & seqq. Niell. D.F. 5. tb. 5. l. a. Godofr. Anton. D.
F. 6. tb. 9. l. c.

CONCLUSIO IV.

Occisus quis in confinio reperitur, ita ut pars
Corporis in Mævij, altera in Titij territorio re-
periatur, ejus hoc loco cognitio non est. Das
auffheben ein freyschpfandt Stich vnd Wunden maß
zu nehmen in cujus territorio caput, nec in cujus
cor, nec in cujus pedes positi jacent, sed potius
utriusque, quo ipso præventioni locum esse sta-
tuimus.

Multorum ingenia torfit hæc quæstio, variæq; secundum cujusq;
judicium de ea opiniones enatæ, usq; adeò, ut facilior horologio-
rum, quam sentientium concentus videatur esse. Berl. part. 1. Decis.
62. vergit in eorum sententiam, qui huic cognitionem tribuunt,
in cujus territorio inventum est caput. ob l. 44. ff. de Relig. & Sumtib.
fun. l. 17. C. de Pan. Sed minus rectè. Pro quarum explicatio-
ne v. Reinhard. Bachov. ad Treutl. v. 1. Disp. 19. thes. 4. lit. a. Sigismund.
Sincelthaus D.F. 4. tb. 19. Cujac. lib. 21. Observat. 4. Ea tamen lege,
ut perpendas unâ probè hypothèsin Coleri in Isagog. Jurisprud. part.
2. Disp. 4. Cororoll. ultim. scilicet externæ læsionis. Ex quo refelli si-
mul illorum opinio satis utique potest ac super, qui secundum
ipsam cor pronunciantum astruere conantur. ob l. 1. & Authent.
Qua in provincia C. Ubi de Crim. agi oport. Ut enim dubia ad-
huc cordis præstantia præ cæteris humani corporis membris, ita
& sic relinquenda. Sigism. Sincelthaus d. l. lit. b. Pedum rationem
hoc casu habendam unicè Johan. Niell. Disp. Feudal. 11. coroll. lit. d. ob-
trudere satagit, obstrigillante acriter, & rectè equidem Petro.
Theoder. Colleg. Criminal. Disput. 4. thes. 3. lit. b. tum quod affectu lethali
vulnere & viæ quid adhuc conficere, vel ab homicida in flumen
proijci possit. & c. tum quod pedes, dum pronus cadit vulneratus, al-
ium locum occupare possint. tum deniq; quod secundum Sigis-
mund. Sincelthaus d. l. accidere facillimè queat, uti unguis vulne-
rati.

rati pes in hujus, alter verò in alterius territorio inveniatur. Quo igitur casu, quodnam quæso iudicium ferendum? Movet se hic in *Niellij* quidem gratiam *Gothofred. Muller. Diss. Feudal. 3. tb. 11.* sed ad instar *Tefentianæ Aniculæ* nihil promovet. Ait autem 1. Si interfecto vulnus sit afflictum, tunc sanguine in uno tantum territorio apparente, ibi delictum perpetratum fuisse præsumi debet, indeq; ejus loci Domino cognitio adjudicanda. 2. Sanguine in duobus simul territorijs apparente, tunc quia dubium, ubinam homicidium commissum, communi opinioni standum, atq; pro capite judicandum. 3. Sanguine verò in nullo territorio apparente (quia vel quis fulte vel simili instrumento occisus, vel sanguis etiam aqua pluvia abstersus) tunc si percussione facta statim fons vitæ fuerit petitus, ita ut trucidatum pedem movere non potuisse verosimile sit, tunc *Niellij* procedere opinionem. 4. Deniq; si verosimiliter appareat, occisum accepto vulnere lethali ulterius progredi, aliumq; locum, quam in quo transfossus fuit sortiri potuisse, eo casu cum multa accidere possint, ut ibi non dicatur vulnus accepisse, quo pedes vel caput jacent, rursus principale membrum Caput spectari debet. Quæ omnia, quousq; spectanda, integris animis dijudicandum. *Primò* enim quod attinet sanguinem in uno tantum territorio apparentem, nihil incertius est, quam delictum ibi perpetratum statuere. Quoniã, (a) experientia firmat, vulnera quandoq; lethalia in initio vix quicquam sanguinis egerere. Quocircã inhabile est illud documentum, quia in hoc territorio apparet sanguis. E. ibi quoq; perpetratum homicidium censendum (b) Sunt nonnulla instrumentorum genera, quæ simul atque perfecerint ictum, foramen post se obducunt, quo fit, ut sanguis statim commodè exilire nequeat. (c) Non nimis mirum videri solet, si initio quandoq; copia effusi sanguinis non appareat, cum antequam vulneratus accepto ictu alterius territorium ingrediatur, in vestibus nonnunquam recondatur sanguis, qui postmodum cum nimia copiã oneratur, in alterius demum territorio penetrat. Quæ omnia equidem obversantur sententiæ sanguinem spectanti. Maxime cum nullum indè firmum documentum venire queat, plenam quoad perpetratum crimen fidem quod faciat, quod tamen hic

adesse cum primis necessarium, quò competenti iudici, qui est istius
 loci, in quo inflictum vulnus, deferatur cognitio, ne, si alteri cui-
 dam defertur, hoc exurgat exinde in conveniens, ut ille de deli-
 cto in alterius territorio commisso iudicet. Igitur quoniam ex in-
 dicio sanguinis nulla certa conjectura colligi potest, neutri ex
 hisce præ alio decernenda est cognitio, sed potius ambobus juxtâ
 reservanda. *Secundò* vix concedendum, ut hoc in casu, cum du-
 bium ob sanguinis profluvium in amborum territorijs apparens
 existit in cujus territorio delictum sit commissum, ut secundum
 caput pronuncietur. Quia ut supra in confutatione prioris o-
 pinionis dictum, capitis ratio in præsentî negotio habenda vix est.
Tertiò si fuste quis vel simili instrumento occiditur, vix possibile
 est, uti nullum externum signum deprehendatur. Quod si vero
 sanguis aqua pluvia absterfus sit, incertum utique evadit, in cujus
 territorio perpetratum facinus sit. Trucidatum porrò aliquem ita
 esse, ut nullum statim amplius movere pedem possit, hoc equidem
 prout supra ex *Sinckelthaus d. l.* videre est, nunquam contingit, &
 si contingit, statuendum ad eò, pedes tùm cadendo alium occupa-
 re locum posse. *Quartò* incerta sanè conjectura est illa, secun-
 dum quam iudicium ferendum statuit *Muller*. Undè enim sumat-
 ur illa, & si adsint circumstantiæ, quæ illam inducant fortè, neq;
 pro pedibus, neq; pro capite pronuntiandum arbitramur. Scili-
 cet præventioni statuimus locum esse, *tum quoniam* id, quod in
 confinio est, ad utrumq; confinem locum communiter pertinet
arg. l. 5. §. 2. vers. quod si ex mediano D. de his qui effud. vel deiec. *Tum*
quoniam inter ordinarios iudices, qui pares in Ictone sunt, locum
 præventio habet. *4 c. cum plures §. de offic. & potest. Deleg. in 6to ibi.*
ipsorum quilibet. *Tum quoniam* hoc modo citius finiuntur lites. *Tum*
deniq; quoniam hæc opinio communis secundum auctoritatem à
Deciano Citatorum Sinckelthaus Baehov. d. d. loc. quibus jungatur
Caspar. Leipold. in Decur. Gem. de Concurrent. Icton. in Imper. Roman.
German. quest. 13.

CONCL.

CONCLUS. V.

Osculum impudicum facit, ut Vasallus Feudo
privari possit.

Missis atq; valere jussis differentijs inter Basium, Suavium atque
 Osculum de quibus curatius *Casspar Barth. lib. 32. Adversariorum c.*
1. Anson. Popma de Different. Verbor. lib. 3. agunt, dicimus, tantum
 impudica hic oscula attendi, & quæ nec consuetudo Regionum
 vel alius respectus absolvit. Dicta esse oscula constat, quod fiant
 osculo seu ore admoto, quod osculantes contrahimus. *Matth. Mar-*
tin in Lexic. Philologic. Horum usus è Persia migravit, cujus incolæ
 se invicem osculari solebant, quoties aut salutandi, aut valedicen-
 di necessitas id exigeret. Ipsa autem personarum conditio in-
 primis faciebat, ut diversimodè dilargirentur oscula. Scilicet
 par paris os attingebat labijs. Superioris verò genas inferior,
 Regis verò pedes subjecti osculo invadebant. Ex quo etiam tan-
 quam signo quodam subjectio inducebatur. Sicut & Hebræi ju-
 xtà linguæ suæ proprietatem Deosculationem pro Veneratione
 ponunt. *Ludovic. Cæl. Rhodigin. lib. 4. Antiquar. Lectio. cap. 2.* Et in
Psalms 2 v. 12. est: *Rüffet den Sohn/ daß er nicht zürne h.e. submitti-*
te vos eicredentes verbo ac evangelio. Hic orientalium Regum
 factus etiam in cæteros Dominantes ivit, donec & ad Romanos
 Imperatores pervenit. Tandem, quod mireris, & Pontifices hunc
 sibi vendicârunt. Quippe *Dn. Carpz. in Vindic. Juridico Polit. Theo-*
logor. Lutheranor. Post. 3. ex Ceremoniali Romanæ Ecclesiæ refert,
 statutum fuisse, ut omnes, cum primùm in conspectum Pontificis
 pervenerint, pedes ejus oscularentur. Qui mos secundum, *Wolff.*
Tom. 2. Lectio. Memorab. centur. 16. prioribus temporibus incogni-
 tus fuit. Nunc autem cum primis eviluit, postquam in legatione
 quadam Elephas ter genubus flexis, curvatoque corporis ha-
 bitu Papam debito (est siquidem DEI in terris vicarius) honore
 affecit, hunc adeò Bestialem reddidit. Ex veteri igitur Persarum
 instituto (ut redeamus scilicet undè dilapsi sumus) promanavit o-
 sculorum ritus translatusque deinde ad foeminas est. Qui si tra-
 hatur

hatur ex regionum consuetudine, Vasallum non magis, quam
 salutatio quædam, feudo privare poterit. Quod si verò præter
 hanc contingat, ac quadam prætereà libidine succinctus inveni-
 atur, tunc quoniam sub turpi lusu continetur, ipsum adeò Vasal-
 lum feudo provolvit, qui sibi habeat, quod *tanti emerit penitere*.
 De Jure Civili vult *Matthæ. de afflictis Decis. 176. n. 5. ex l. 1. ff. de Ex-*
traordinar. Crimin. cum Glossa quoq; probare, quod deosculans
 virginem invitam extra ordinem puniendus sit. Vide hic
Cæs. Ursill. in annotat. sub. n. 1. & 7. Ubi plura notatu in hanc
 rem digna inveniuntur. Ut ita non mirum sit, à Feudistis hæc
 parte privationem feudi pro pœna induci. 1. *Feud. 5. v. item si si-*
delis, ibi: vel concumbere se exercuerit, aut turpiter cum ea luscrit, Me-
noch. A. 7. Q. lib. 2. c. 267. n. 3. Borchold. de Feud. c. 8. n. 98. Magnif. Dn.
Ordinar. Jerem. Reufner. D. F. 9. thes. 32. Schrader. de Feud. part. 9. c. 2. n.
8. Rosenthal in Synops. Feudal. c. 10. concl. 28. n. 1. Arum. D. F. 8. th. 3.
 Obstetrice hic opus habere Canonistas dixeris, usque adeò in gi-
 gnenda quadam distinctione exsulant. Dicunt videlicet, distin-
 guendum hic sedulò inter Clericum ac Laicum esse, huncq; tan-
 tummodò pœnæ privationis, non vero illum subjacere. Ra-
 tionem ut audias, *arrectis auribus asta.* Quia Clerici osculantes
 mulierem ajunt, *presumuntur hoc benedictionis imprimenda causa fa-*
cere. Prout ita sentit *Glossa in can. absit quest. 3.* Quod nihil u-
 tiq; ex vero trahere persuasum sibi habet *Sigismund. Sincelthaus*
D. F. 10. c. 10. lit. b. & maximè quidem ob communem naturæ
corruptionem, quæ æquè clericos ac cæteros subjugat. Quæ
 igitur hac parte benedictionis imprimendæ spes exferere se pote-
 rit? Et sanè nisi dicamus, facilius miracula fieri, quam cre-
 di, quid in illorum favorem vertere possit, haudquaquam
 videmus.

SEMIDECADIS III.

CONCLUSIO I.

Non nisi cautè, circumspectè, temperatis, ac se-
 ricis, ut Illa ait, verbis de Jure Publico in Acade-
 mijs disquirendum est.

Multorum equidem animos occupavit opinio, vix quavis ratione
 de Jure

de Jure Publico in Academijs disputandum, cum periculosum nimis videatur, vocare talia sub censuram, Principum actiones quæ concernunt. Indè scilicet percrebuit vulgatum ac decantatissimū illud, istoq; Poëtæ ludibrio dignū, cui non dictus Hylas? Periculosa alea plenissimam rem esse, scribere de ijs rolle, qui possunt proscribere, contrāq; eos disputare, qui possunt amputare. Quorum severitati velificantur hæc *M. Terentij penes Tacitum lib. 6. Annal. 8.* verba: *Non est nostrum aestimare, quem supra cæteros & quibus de causis extollas. Tibi summum iudicium Dii dederunt, nobis obsequij gloria relicta est.* Cui geminum fermè est illud, quod paulò post habetur: *Abditos Principis sensus, & si quid occultius parit, exquirere, illicitum, anceps, nec ideò assequare.* Porro Ictus ait *Auctor Discurs de Necessitate.* Et ad Hippoliti à Lapid. *de Ration. Stat. Prefation. th 13.* minister legislatoris est, eundemque cum illo in explicandis legibus finem atq; objectum occupat. Unde quæ ad Legislatorem requiruntur, ea omnia *JCum quoq; constituunt, ea inquam, sine quibus ille bonas & salutare leges non prescribere, hic rectè ad commodum civium interpretari nequit.* Quomodo autem leges patrias atq; domesticas cum fructu explicare poterit, nisi haustis prius in Academia fundamentis quodammodo, atq; de limine salutatis Juris Publici præceptis. Cum non alium in finem Aurea Bulla, Recessus Imperij. Transactio Passaviensis ac talia videantur esse promulgata, quàm ut nobis facem alluceant in publicis negotijs, in tantum, in quantum licet, dijudicandis. Ne scilicet virilis ætas rudes nos pariter atq; imperitos deprehendat. Faciunt huc imprimis ea, quæ ex *Celeberrimi Dni. Buchneri ad Plinium notis* convexit *Gothofr. Fibig in Elect. Jur. Publ. Semid. dec. 1. q. 4. n. 18.* Et quis quæso tam Homericis oculis, qui non videat, Jurisprudentiam ut Totum integrale dispesci in suas partes integrantes, jus Privatum scilicet atq; Publicum *S. ult. inst. de just. & jur. l. 1. §. 2. D. eod.* Quicumq; igitur huic studio attendere cum fructu cupit, is utiq; ejus duas positiones ut appetat, necesse est. Maximè cum secundum *Pomponium in l. 2. §. 43. D. de Orig. Jur. Patritio ac Nobili ac causas ante turpe admodum sit, jus, in quo versaretur, ignorare.* Quod etiam collimant Patrum in Supremo Consistorio Electorali ad Sereniss. ac Potentiss. Saxon. Electorem litteræ d. 14. April.

D

April.

April. 1630. præscriptæ: quarum tenorem exhibet *Dn. Carpz. D. F. I. Semid. quest. 1. n. 8.* Wir können aber darben znerinnern nicht vnterlassen/wen die angeführten rationes gelten solten/das die Professio Juris Publici in Imperio Romano-Germanico abzuschaffen/vnd nur Doctores Juris Privati (dessen vnser Professores vnd Facultisten bißhieran fast alleine sich befließen) zu creiren/vnd würde viel zu lange gewartet seyn/wen die von Adel vnd J.Cti ihr Jus Publicū erst in aula (da man keine præcepta sondern allein Exempla findet) erlernen wolten &c. Non possumus autem non hic distinctionem assuere, quam habet *Gorhofr. Fibig. d. l.* quæ totam hanc quæstionem es imo terminat. Scilicet distingui debet, inter Juris Publici capita. Illa enim respiciunt principia ac fundamenta Juris Publici generalia, in Constitutionibus imperij jam revelata, publiciq; juris facta, immò certo modo definita, ut Imperatoria Statumq; Imperij decisione minimè opus habeant: vel concernunt talia, quæ adhuc inter Cæsaream Majestatem, Statusque Imperij, aut etiam inter ipsos status adhuc controversa sunt. Scilicet non de talibus inter pluteos disputandum, at rectè verò de prioribus. Quanquam non aliter, quàm cautè, prudenter, ac circumspèctè, ac summâ quadam cum animi moderatione, quæ ni nias curiositates, ac nimiam judicandi licentiam habeat procul. Quasi semper hic obversari debeat animo istud Poëtæ: *Ne quid nimis:*, Optimumq; ad eò esse, *Tenere secundum Tacitum in vita Agricola c. 9. è sapientia modum.* Nam licentiosa audacia, quæ ad rebellionem viam sterni, magistratui causam præbere potest, ut certa Juris Publici capita in scholis vel alibi tractari publicisve scriptis ventilari edicto prohibeat *Johan. Limn. in addit. ad lib. 13. rom. l. c. 2. n. 17.* Non omnis igitur disputatio, sed audax nimis ac curiosa prohibetur, quoad determinata ac generalia J. P. fundamenta. Sicut quoad controversias inter Cæsarem ac Status, vel Status tantum ortas, obsequiosum silentium præcipi debet, ne poenam incurrant curiosi nimis, quæ Therites ab Agamemnone Rege, obsidione Troiana tulit. Scilicet *sanctius ac reverentius est, de talibus credere, quam scire.* In quam re n præclare *Hortled* dissert. Von Rechtmaßigkeit des teutschen Krieges/ *lib. 1. c. 12. §.* weil dann fast sorglich ist ohne guten Verstandt von ihiger Kriegs-

Kriegs-

Kriegsübung zu reden vnd zu vrtheilen / vnd noch gefährlicher seyn
 wil / sich dem Werck anhängig zu machen denn wehr alhier fehlet / kan
 sich selbst leicht stürzen vnd auß der gerechten Straffe Gottes vmb
 Leib / Gut vnd Ehre kommen. &c. Intellexit hoc utiq; callida, & ul-
 trā foeminam provida mulier Livia. Quæ apud Dionem lib. 58.
 interrogata, quibus artibus Augusti animum expugnasset, respon-
 dit duabus, quod nec in facta ejus curiosè inquisivi, nec &c. v. hic
 Dn. Johann. Otto Tab: in commentar. ad Tit. C. de Metat. & Epidem.
 c. 5. n. 5. & seqq.

CONCLUSIO II.

Diu est, quod credi desijt, Imperatorem Coro-
 natione Papali opus habere.

De corona singularem interpretationem Clemens Alexandrin. lib. 2.
 Pedagog. c. 8. habet, quando scribit: Reges autem Judæorum cum co-
 ronā utuntur auro & preciosis lapidibus composita, & variegata, tan-
 quam Christi quidam, Christum Symbolicè in capite gestantes, ignora-
 bant, se capite Domini ornari. Lapis utiq; pretiosus aut margarita, aut
 smaragdus ipsum verbum significat. Aurum verò rursus nihil aliud est,
 quam ipse λόγος sive Verbum Christus, occupationis veneno minimè ob-
 noxius. Undè Magi Christo nato aurum obtulere, tanquam regni symbo-
 lum, manetq; hæc corona immortalis ad imaginem Domini, neq; ut flos,
 marcescit. Geminæ fermè huic interpretationi sunt illæ, quæ vulgò
 de tribus Imperatorum coronis circumferuntur. Scilicet, dicunt,
 per Argenteam conscientia puritas, per Ferream virtus, per Auream
 Scientia atq; Prudentia discernendi bonum à malo figurantur. De quo
 trinario coronarum numero ita liberè judicat MSC. Aeneæ Sylv.
 penes Dn. Johan. Henr. Bœcler. in Annotat. Histor. de Passag. p. 8. & seqq.
 Libet hic pauca de coronis dicere, ne stultè videamur eorum opinioni ac-
 cedere, qui tres coronas Imperatori necessarias ajunt: Teutonicam, Me-
 diolanensem, Romanam: & unam Argenteam, alteram Ferream, tertiam
 Auream esse contendunt, multaq; de metallis sermocinantur, inter quos
 etiam Legum interpretes delirant, quid ferrum, quid argentum, quid
 aurum significet, plurimis verbis explicare laborantes: atq; ut aurum
 cæteris metallis, sic Romanum Imperium cæteris Regnis præstabilibus esse

*confirmant. Verum cuiuscumq; materiae corona fuerit, ad parabolisandum idonea videri poterit. Nos autem Coronarum numerum nullam certum esse novimus. Et paulo post: Has autem coronas omnes aureas esse compertum habeo, quamvis per medium circulum Corona Mediolanensis lamina quadam parvula ex ferro ducatur, quae stulta interpretationi locum effecit. Quis non igitur videat ex confessione ipsius Aeneae Sylvij, quantum Coronationi huic (de Longobardica enim, quae nullos defensores habet, nihil dicamus) deferendum. Neq; verò quicquam juris in Imperatorem confert, quod à Pontificibus acquirere hand potest, qui omnis Electionis expertes sunt, nullamq; supra Imperatorem potestatem habent, verum ipsi potius subsunt. Confitetur hoc ipsum Gregorius M. in Epistola quadam ad Mauritium, quae penes Guil. Barclai. de Potest. Pap. c. 3. extat. Ego autem indignus potestatis vestrae famulus. Item: Ad hoc enim potestas super omnes homines Dominorum (intelligit Mauritium Augustumq;) meorum pietati volitus data est. Praeterea habentur in Aur. Bull. Tit. 2. Von der Wahl eines Römischen Königes §. Und die Wahl von alter löblicher Gewohnheit etc. haec verba, daß der / so also vorgemeldeter massen zum Römischen König erwählt würd / so bald solche Wahl vollbracht ist / ehe denn er in einigen Sachen oder andern Geschäften in Krafft des heiligen Reichs handelt / Quae evincunt, per solam Electionem consequi Electum omnia jura Imperatoria. Exempla Frider. I. ac Carol. V. Imperatorum plenam huic assertioni fidem faciunt, quae penes Dn. Bened. Carpz. ad Leg. Reg. cap. 2. sect. 9. n. 16 & 17. invenies. Nec aliud volunt Ludovici Bavari Constitutio, quam habet. Idem. d. l. n. 18. ibi. Soll auß Krafft der Wahl Gewalt haben zu regieren vnd muß nicht den Pabst fragen &c. & Collegij Electoralis Rescriptum ibid. n. 20. ibi. Et quod nec nominatione, approbatione, confirmatione, consensu vel auctoritate Sedis Apostolica super administratione honorum atq; jurium Imperij indiget. Quo & pertinet D. Ferdinand 3. Gloriosissimi Imperatoris Rescriptum num. 22. Als wir auß schickung des Allmächtigen Kurfz. verschiener Tagen durch die Wahl der Ehrwürdigen vnd Durchläuchtigen vnsern lieben Vettern Oheimen vnd Churfürsten J. LL. den Bevollmächtigen Vorschaffern zu der Ehr vnd Würde des Römischen Königlichen Nahmens vnd
Gewalt*

Gewalt erhoben/erhöhet vnd gesetzt seyn. Nullo igitur iure Pontifices sibi vindicare hanc potestatem queunt, sed si quando coronarunt Imperatores per spontaneam oblationem, ingestionemque, quin & quandoq; per superstitionem coronandorum hanc prerogativam obtinuerunt. Quod omnis postea evanuit, scribit *Dn. Bened. Carpz. D.F. 3. q. 1. Semidecad. n. 30.* cum animadvertent Electores, nihil realitatis Papam dignitati Imperatoriæ conferre, sed electum protinus ipsorum votis in Imperatorem evehi, in quam rem *vide plura ex Baldo Aretinoq; penes Dn. Linna in Addit. ad lib. 2. c. 4. n. 70.* qui & totum ritum coronationis ex Chronico quodam vetusto & non impresso, ad quod Vigniarius provocat *d. lib. 5. cap. n. 45.* refert, quo ipso rem præclaram maximè & utilem literario orbi præstitit. De cætero ex ijs, quæ obstrui contra hanc assertionem nostram possunt, præter Capitulationum verba nihil attingemus. Neq; etiam tanti videntur esse. Urgent autem imprimis Capitulationum verbum, ut in *Capitulatione Caroli V. artic. 30.* ibi. *Bus zum besten befeisigen die Kaysersliche Cron auch in ziemlicher Gelegenheit zum schiersten zuerlangen.* Item in *Capitulatione Ferdinandi 2. art. 87.* ibi. *wenigers auch nicht zu empffahrung der Kayserslichen Cron befördern.* In *Capitulatione Ferdinandi 3. Gloriosissimi Imperatoris art. 39.* *Wir sollen vnd wollen auch die Römische Königliche Cron / wie vns als erwählten Römischen Könige wolgeziemet / empffahren / wenigers auch nicht vns zuempffahrung der Kayserslichen Cron befördern.* Quæ capitulationum verba ipsum *Johan. Linna l. 2. de jur. Publ. c. 4. n. 89.* moverunt, ut vela retrò daret, atq; priore, quam foverat antè, opinione recederet. Qui idem tamen in *Addit. de toto hoc negotio* ita scribit *Si capitulationum tenorem exactius perpendimus, credamus necesse est, Imperatorem diligentiam, quo Coronam Imperialem consequatur, adhibere debere. Ad hoc enim pacto atq; promissione se obligat Electoribus, non autem Pontifici, ut cuius mentio nulla hic sit. Hinc etiã in Electorũ potestate, non autè Pontificis sitũ est, an velint Imperatorẽ ab hoc requisitionis Corona Imperialis onere absolvere, & quod sibi promissum, remittere. a. l. si unus 27. §. pactus 2. D. de Pact. Remissis autè & tunc videntur, cum sumtus promissos den Römeryug non suppediant.* Plura qui desiderat, adeat *Tom. Michael. de l. Cron.*

lib. 3. Sincelthaus D. F. 4. th. 2. l. d. Coler. de Imper. Roman. German. th. 6. § 10. Arum. ad Aur. Bull. Disc. 2. c. 20. D. Otto. de Jur. Publ. cap. 10.

CONCL. III.

Recte utique faciunt Principes Confessione Augustanæ addicti, ut durante Missa secedant, seque illi subtrahant, nisi officij pro se quisque peragend causa ab Imperatore postulentur.

Inter antecedentia Electionem circumfertur vulgò illud à Scrip-
toribus, confirmaturque cap. 2. A. B. ut Missa ante omnia celebre-
tur: *verba Text.* Nach dem aber die obbemeldten Churfürsten o-
der Bothschaften also gen Franckfurt in die Stadt kommen als bald
am nechsten Tag in der früe soll man in S. Bartholomei Kirchen da-
selbst in aller Gegenwertigkeit ein Meß lassen singen/More ab Ethni-
cis petito, qui omnes suas actiones ita ordiebantur. Sic Platonis *ver-
ba Cæl. Rhodigin in prafat. lib. 1. Lectiant. Antiq.* refert, qui ita scripsit:
*Omnes qui modò mente constiterunt ni rei cuiusq; exordio ad Numinis o-
pem decurrere cõsueviffe, Quod nihil rite, nihilq; providenter homines sine
Deorum immortalium ope, consilio, honore auspiciarẽtur. C. Plin. Secund. in
Paneg. ad Trajan. c. 1. Qua de re Cusan. de Concord. Cathol. lib. 3. c. 37. ita
differit. Sacri Imperij Electores dum ad Electionẽ procedere futuri Im-
peratoris volunt, de statuto cum omni humilitate atq; devotione maximã
ad divina convenient spoliante se omni peccato ut in medio eorũ sit Chri-
stus Dominus. Et invocata gratia S. Spiritus post introductionem de-
votam agende rei, tractent de pluribus, qui ad imperium dispositione ex-
trinseca & intrinseca tantæ Majestatis digni esse possint. Cæterum
postquam hic ritus Missæ in Ecclesiis Protestantium evanuit, ex-
plicitius hi putarunt esse, discedere inteera potius, quàm præsen-
tiam suam huic commodare. Quemadmodum hoc multoties
factum fuisse, ex historia discimus. Sic cum Maximiliauus 2. eli-
gebatur, Saxo ac Brandenburgicus, Landgravius, Palatinus, Lauen-
burgicus, Anhaltius alijque in proximum conclave abierunt, nec
antè*

1393.
antè, quam finita hæc ceremonia, reverfi. Tale in Electione
Mathiæ contigisse nemini ignotum est. Tumenim surrexerunt,
inque sacellum, quod propè chorum est, cum Consiliarijs Aulicis-
que dum missa celebraretur, concesserunt. *Auct. Descript. Elect.
Mat. 3. imp. apud Goldast. in Polit. Imper. part. 1. Disc. 14.* Quem
modum in nuperâ D. Ferdinandi 3. Electione Legatum Saxonicum
servasse, testis est *Dn. Bened. Carpz. in Legem Reg. cap. 3. sect. 3. n. 24.*
Quod si verò officij peragendi causa specialiter postulentur, tunc
utiq; hoc subire necesse habebunt. Simile quid Anno 1530. in Co-
mit. Augustanis contigisse legimus, ubi Cæsarea Majestas Johanni
Saxonix Electori injunxit, uti gladium eunti ad Missam præferret.
Quod quidem ille, re tamen in notitiam prius Theologorum per-
lata, facere nequaquam recusavit. *Cælest. n. in. actus illorum Comitior.*
De qua re *Balthasar Birckenbach Concionator Aulicus Wirtembergicus*
consultus, graphicè respondit: Da aber die Kaysersliche Majestat dar-
auf würden beharren/vnd die Chur vnd Fürsten nicht erlassen mocht-
ten dieselben der Kaysersl. May. zu wilfahren hierinnen sich bewillig-
gen / doch mit der Protestation, daß sie darmit solchen vermeinten
Gottesdienst nicht billichen / noch darein hiermit consentiren wollen /
sondern was sie theten / daß theten sie ihrer Kay. erl. May vnd nicht
dem vermeinten Gottesdienst zu ehren/wollen auch hier ihrer Maj-
stat ein Politicum officium, non Deo cultum (qui nullus est in hac
ceremoniâ) leisten/vnd beten ihr. Maj. die wollen keinen ungnädigen
Mißfallen darob tragen / da sie die Chur vnd Fürsten ihres Gewis-
sens zu verschonen vnd Aergernuß zu meiden / dem sacrificio vnd
Gottesdienst keine reverentz (quæ est signum adorationis & ap-
probationis) thun würden.

CONCL. IV.

Frustrâ sunt statuentes, nullum è Protestan-
tium Principum numero in Imperatorem e-
ligi posse.

Protestantium nomine in Romano-Germanico Imperio veniunt
proprie

propriè illi Principes, qui contra decretum Comitiorum Spiren-
 sium de Anno 1529. protestati sunt, appellaruntque ad Cæsarem,
 Simulq; ad Concilium Generale. *Dillingens. Composit. Pac. cap. 1.*
quest. 1. n. 5. Fuerunt autem Saxo, Brandeburgicus, Luneburgens.
 Landgravius, Anhaltinus, qui die 19. Aprilis palam cur assentiri
 nolent, de scripto recitarunt. *Johan. Sleidan. de Stat. Religion. & Rei-*
publ. lib. 6. sub anno 1529. Horum nomen postea induerunt Princi-
 pes à Catholica Religione alieni; nec tantum in Germania, verum
 & in Gallia quoq; v. hic *Guilielm. Camden: de Regn. Elisabetha p. 75.*
 De quibus jam quæstio nostra formanda venit. Mirum autem
 quamplurimis videtur, cur hic inducat dubitationem *Canin. in Di-*
scurs. ad Aur. Bull. §. 115. Cujus verba *Johan. Limne. in Addit. ad lib. 2.*
de Jur. Publ. c. 2. n. 88. latino sermone talem in modum induit. *He-*
reticos quantum attinet, vix est, ut videatur illos ad hanc dignitatem
pervenire posse. Ad minimum enim contrarij illis esse debent tres Ele-
ctores Ecclesiastici qui Catholicam Religionem profitentur. Et Rex Bo-
hemie, ejusdem fidei, qui voce sua se potius electurus si hic casus emerge-
ret, quam alius. Accedit, quod Germania Principes Heretici in diver-
sas scissi sectas, se invicem majori prosequantur odio quam Catholicos.
Et c. Et paulo post. *Lutherani verò proprie heretici Germanie sunt,*
quibus Imperator dum primam suscipit coronam, solet promittere, se il-
los protecturum, nec permissurum, ut Religionis causa molestius exponan-
tur. Unde proximè defunctus Imperator, postquam illud jurejurando
confirmasset, statim Romam misit pro impetranda absolutione. Pre-
tereà Principes perpendere debent, impossibile esse, ut ad gubernacula
Imperij electione perveniant, Et c. fieret enim electio cōtrà sacros Ecclesie
Catholica canones, & cōtrà consuetudinē Imperatorū Occidentaliū tam
Francorum quam Germanorū Et c. Ubi tandem ita concludit: *Ut bre-*
vibus dicam, omnis Princeps heresi addictus constitutionib; illis remove-
tur ab electione Regis Romanorū Et c. Solam enim constitutionem de
 Pace Religiosa si inspexisset alia omnia potius sensisset. Ibi enim ex-
 sertè plurimis in locis traditur Lutheranos Catholicosq; nullo di-
 scrimine agēdos, ut in §. 2. *Keinem Stand des Reichs von wegen der*
Augspurgischen Confession vnd derselben Lehr Religion vnd Glaubens
halben mit der That gewaltiger Weise vberziehen beschädigē ic. sondern
 bey solcher

bey solcher Religion ruhig vnd friedlich bleiben lassen. item §. vnd nach
 dem einige Vergleichung der Religion vnd Glaubens Sachen §. nach
 dem aber in vielen *ibi*: die Religionen nemlich vnser alte Religion von der
 Augspurgischen Confession verwandten Religion &c. Quæ causa etiam
 est, cur *Henr. Andr. Cran. in Dissert. de Pac. Religiof. part. 1. Problem.*
2. Connex. statuat, Vasallum Catholicum ob mutatam Religionem
 feudo non privati, *Dn. Carpz. autem in Jurispr. Forens. part. 3. c. 14.*
def. 10. tradat, neminem jus successionis vel hereditatem sibi dela-
 tam amittere, propterea quod Religionem Pontificiam amplexus
 fuerit, immò nec exheredari posse. Accedit porro id, quod maximè
 urget *Gerlac. Buxtorff. ad A. B. th. 30.* quod tales Status habiles ad
 eligendum sint activè, quid igitur prohibet, cur non & passivè.
 At videtur *Canin.* imprimis in hanc opinionem prattraxisse jura-
 mentum, quo obstringitur Romanorum Rex ad defensionem Pon-
 tificis Romani, Catholicæq; Ecclesiæ, cuius esse Advocatus dici-
 tur. Talis siquidem Articulus in capital. *Cæsar.* extat: Zum ersten/
 daß wir in Zeit solcher vnserer Königlichen Würden Ampts vnd Re-
 gierung die Christenheit vnd den Stul zu Rom auch Päpstliche Hei-
 ligkeit vnd die Christliche Kirche als der selben Advocat in guten treu-
 lichen Schutz vnd Schirm halten. Sed extra rem planè etiam inde
 quicquam periculi Lutherana religio, atq; libertas Imperij time-
 re habet; ipsum enim iuramentum non ulterius astringit Impera-
 torem, quam quoad posse juxta *cap. 1. §. porro X. de jurejurand.* Et
 cum Imperatorium sit officium pacem, tranquillitatem & salutem
 imperij conservare omne id cum detrimento imperij conjunctum
 quod est, attèdi haud habet. Vide sis quæ ex *Seldo* in hanc rem pro-
 fert *Dn. Bened. Carpz. in Leg. Reg. cap. 2. sect. 10. n. 11.* Eodem enim jure,
 quo Septemviri electum hac lege astringunt, eodem ommittere eam
 queunt. Quin imò dicendum, promissionem tantummodò patro-
 cinium politicum concernere, quo Imperator Ecclesiæ obstri-
 ctus est *l. 9. §. 10. C. de sum. Trinitat. Clem. 1. v. ipsius Ecclesiæ debent*
esse promptissimi defensores &c. de Jurejur. Prout ita statuit. *Idem*
in Syn. Feud. Disp. 2. q. 2. Semid.

E

CONCL.

CONCLUSIO V.
Foedus Hanseaticum tam licitum est, ut quod
maximè.

Non hic de derivatione nominis magnoperè laborabimus. Sive enim dicantur secundum *Johan. Gorop. Pontan. Francic. lib. 3. à voce Anse* societatem demonstrante; sive ex mente *Hadrian. Jun. cap. 9. Histor. Batav.* à Gothico verbo Ansi, quod eos in primis stringit, qui ultra humanam conditionem positi, vel qui cæteros fortuna atq; divitijs longè post se relinquunt. A quo est; quod in nostro idiomate Hansos additâ voce H. Majores olim Proceres appellaverunt. Sicut & hodiè in Helvetia Rhetiaq; die Hansen Nobiles ac Optimates & quidvis potius quam civilia ingenia habentes, nominantur. Quid quod nomina ista appellativa Hans / Anshelmus, Ansbrechtus, Ansfrius, Answaldus ac si qua talia inde originem trahunt. *Christoph. Besold. in Thesaur. Pract. in vocabulo Hans.* Et cui quæso ignotum in inferiore Germania Grote Hanse dici eos, qui albæ gallinæ filij esse cupiunt? dat wil ein Gewaltiger Hans wesen. Cui geminum est illud, quod reperitur in ipsis Imperij constitutionibus. *Reuterbestallung zu Spener de anno 1570. art. 50. ibi. durch Herren Junckern / Knecht / Groß oder Klein Hans geschehen / &c. similiter hânselein vor ein Hânselein halten idem quod divexare, ludibrio habere est.* A qua derivatione *Dn. Theodor. Rejnck dellirog. Regimine lib. 1. Class. 4. cap. 20. n. 55.* a verus hand quaquã videtur. Sive à voce Hand / quæ mutuum defensionis vinculum indicat, quod incongruens quodammodo videtur *Johan. Limn. l. 7. de Jur. Publ. cap. 1. n. 66.* Sive à verbo Handeln / scilicet à commercijs, quibus indulgent; undè corrupta voce prius Hanselstâte / deniq; verò Hansestâte denominatæ: Sive Hanse stâdte / quasi am See Stâdte / quod earum maxima pars mari adjaceat. Sive à Gothico verbo notante congregationem descendat, nobis nunc quidem in censum non venit, qui de eo tantummodò solliciti sumus, *num hac societas prolucita habenda?* quod antequã enodemus, in antecessu origo hujus Foederis, sed non aliter quam obiter, leviq; quod dicitur brachio, excutienda erit. Sunt quidam qui originem hujus foederis ad tempq;

tempora vetustissima, ac ea quidem imprimis, quæ annum Christi millesimum ducentissimum longè antecedunt, referre contendunt. Sed quam benè monstrat *Herman. Conring. in Exercitiis. de Urbib. German. tb. 85.* ubi ita ratiocinatur: *Quoniam Lubeca cum aliis Vandalicis Civitatibus Societatis caput semper andivit, quomodo quaso ultra earum primordia excurrere origo potest? Cæperunt autem condi seculo duodecimo declinante, scilicet eo tempore, quo omnis baltica ora jugum Danicum exiit. Id quod circa annum 1259. contigit. Ut ita exinde concludere in arduo minimè sit, post annum sexagesimum hoc foedus cœpisse. A quo non multum absunt Keckermann. lib. 1. polit. cap. 24. Warcmund. ab Ehbrenberg. de Fœderib. cap. 2. n. 44. Matth. Stephan. de jurisdict. l. 2. part. 2. cap. 3. n. 2. qui tempus originis anno 1270. tribuunt. Licitam autem Societatem hanc esse exsertè tradunt Johan. Angel. Werdenhag. de Rebuspubl. Hanseat. part. 4. cap. ultim. Dominic. Arume. de Comit. cap. 4. n. 131. Idem. ad A. B. Disc. 6. tb. 10. Rumel. ad A. B. part. 2. Dissert. 4. tb. 34. Dn. Job. Limna. de Jur. Publ. lib. 7. cap. 1. n. 79. & seqq. Dn. Bened. Carpz. de Leg. Reg. cap. 6. sect. 10. n. 10. & seqq. Dan. Otto de Jur. Publ. cap. 11. quorum rationes sequentibus Inprimis innituntur. Primum scilicet ex A. B. tit. 15. constat, clandestinas tantum malitiosasq; subditorum confœderationes, non verò pro pace publicâ conservandâ initas, qualis & hæc est, illicitas esse. Conservandi autem boni publici causâ fuisse contractam hanc Societatem, nemo non dabit, qui qualis rerum complexus tum, cum coierunt inter se hæc civitates fœdere, fuerit, ex historia petet. Deducunt hæc latius Job. Angl. Werdenh. in præfat. part. 1. & 3. de Rebuspubl. Hanseat. Johan. Limn. d. l. n. 79. Deinde hoc ipsū fœdus robur atq; autoritatem à confirmatione Caroli IV. aliorumq; Imperatorū accepit. Accedit quod longo jam temporis privilegio sit munitū. Reliqua consulto jam præterimus. Conspirationis autem instar ut habeat, tantum abest, ut credamus, ut potius alia omnia sentiamus. Excludit hanc ipsius Domini, cujus persona excepta invenitur, consensus. V. hic. Dominic. Arume. ad A. B. d. l. ut cujus jure salvo ac integro hæc civitates cum exteris Societatem formarunt. Monopolij favor, ut illicitus, considerari hæc*

hic non debet. Maximè cum constet, palmariam contractæ Societatis causam in mutua concordia atq; securitate sedere. *Auctor* det Vereinigten Teuschen Hanseestädte nothwendigen Verantwortung &c. ita scribit: Darwieder ganz vngereimbt zuvernehmen / daß von vnsern müßgünstigen fürgegeben werden wil / daß vnser Verstand- müß auff die commercia allein vnd nicht zugleich mit auff die necessitatem tuitionis vel commerciorum vel ipsarum inprimis urbium sich erstrecken solle. Immò demus & huic velificatas fuisse civitates, nonne temporis immemorialis consuetudo, & Imperatorum consensus vicium hoc tollere cum primis possunt? Nonne ex utilitate nonnunquam monopolia concedenda? De quo, quò minus dubitare queas, ad *Dn. Bened. Carpz. Decis. 4. n. 7.* Illud ex mente *oculatissimi Domini Hermanni Conring. d. Exercitat. th. 101.* labem Germanici Imperij arguit, quod ingens adeò Societas coierit nulla auctoritate publica. Eo enim effectum, ut cum exteris regnis atq; provincijs pacta, contractus, conventus sint initi, non publico Imperij nomine, sed privato subditarum aliquot civitatum. &c. Sed insignis ista rerum in Imperio Romano sursum atq; deorsum euntium, quæ tunc instabat, mutatio id effecit, quò minus eodem, quo Hollandi Societatibus Indicis, modo, & huic statui providere potuerint, quæ opibus quidem privatis, at auspiciis publicis sunt institutz. De quarum institutione ac cæteris præclare nos docet *D. Marc. Zuer. Boxhorn. de Statu Fæderat. Provinciar. Belg. cap. 8.*

T A N T U M.

00 A 64/14

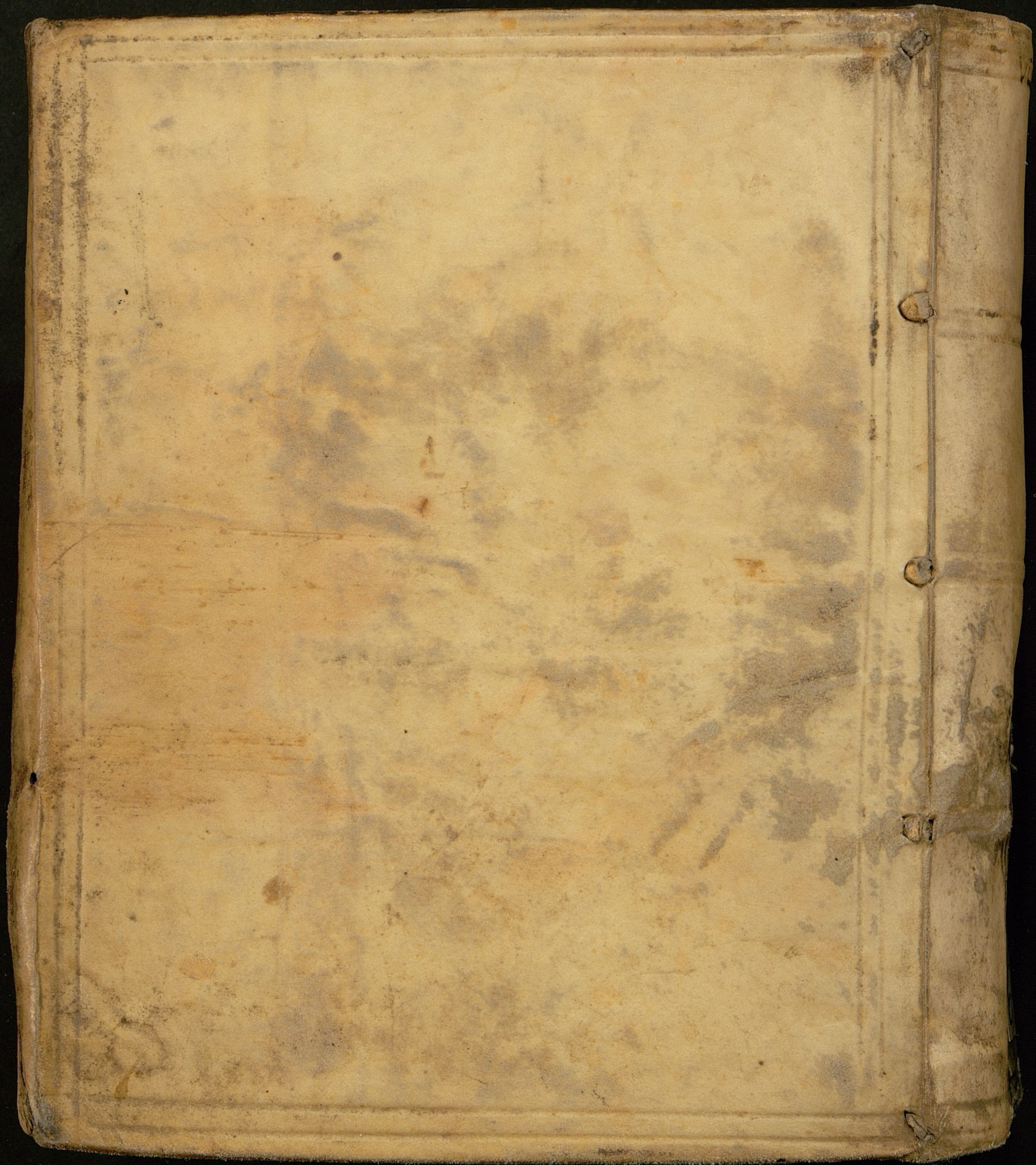
ULB Halle 3
002 928 094

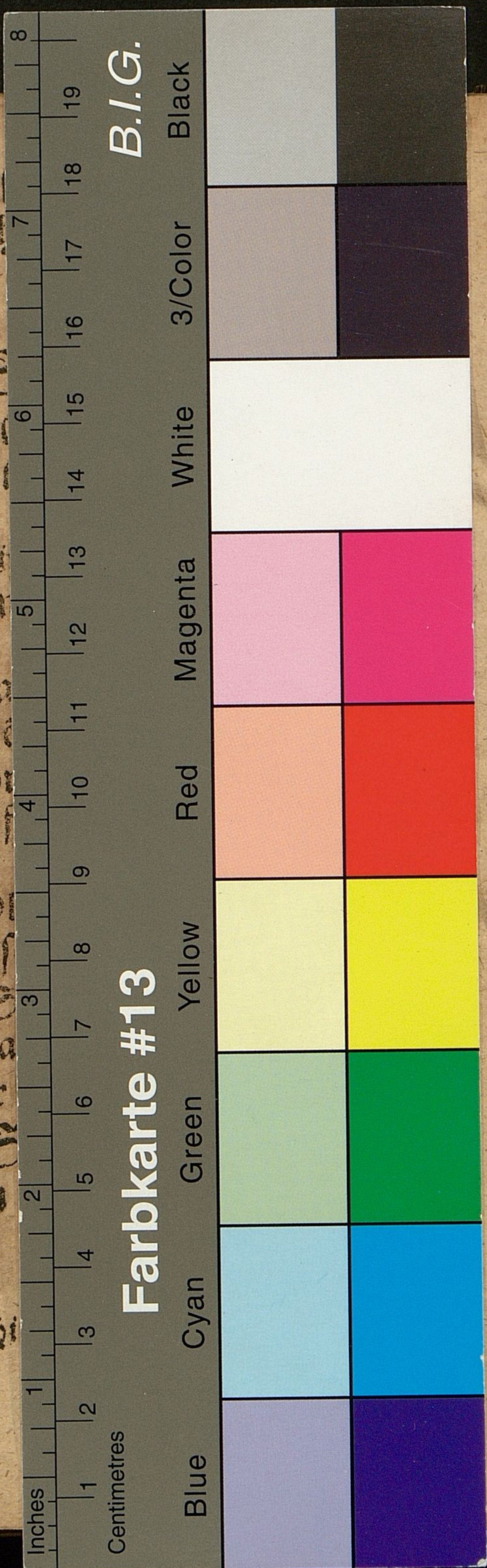

12

10 17

1763.

C. B. D.

TRIGA SEMI-
DECADUM MISCELLANEA-
RUM EX JURE PRIVATO, FEUDALI,
ATQUE PUBLICO DESUM-
PTARUM

Amplissima atq; Nobilissima Juridica Facultat. Consensu

PRÆSIDE

GOTTFRIDO SCHNEIDERO

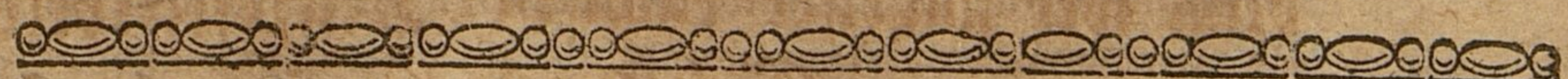
U. J. D. Curiaeq; Provincialis Advocato
Ordinario

Proposita Publicè

à

PTOLOMÆO Langhorst
Oldenburgensi.

In Auditorio 7Ctorum d. Decembr: hor: antem:

WITTEBERGÆ

Typis MICHAELIS Bende/
Anno M DC L.

XXV

9 9

